ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 2ας Απριλίου 2009 *

Στην υπόθεση C-202/07 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, που ασκήθηκε στις 10 Απριλίου 2007,

France Télécom SA, με έδρα το Παρίσι (Γαλλία), εκπροσωπούμενη από τους J. Philippe, H. Calvet, O.W. Brouwer και T. Janssens, avocats,

αναιρεσείουσα,

όπου ο έτερος διάδικος είναι η:

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον E. Gippini Fournier, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής πρωτοδίκως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann, πρόεδρο τμήματος, M. Ilešič, A. Tizzano (εισηγητή), A. Borg Barthet και J.-J. Kasel, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Mazák
γραμματέας: M.-A. Gaudissart, προϊστάμενος τμήματος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 3ης Απριλίου 2008,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 25ης Σεπτεμβρίου 2008,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με την αίτησή της αναιρέσεως, η France Télécom SA (στο εξής: France Télécom) ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την απόφαση του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 30ής Ιανουαρίου 2007, Τ-340/03, France Télécom κατά Επιτροπής (Συλλογή 2007, σ. II-107, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή της με αίτημα την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής της 16ης Ιουλίου 2003, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 82 ΕΚ (υπόθεση COMP/38.233 — Wanadoo Interactive, στο εξής: επίδικη απόφαση).

Ιστορικό της διαφοράς, η διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

2 Κατά τον χρόνο των επίμαχων πραγματικών περιστατικών, η Wanadoo Interactive SA (στο εξής: WIN) ανήκε στον όμιλο εταιριών της France Télécom και δραστηριοποιούνταν στη Γαλλία, στον τομέα της παροχής υπηρεσιών προσβάσεως στο Διαδίκτυο, περιλαμβανομένων των υπηρεσιών ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line, ψηφιακή ασυμμετρική σύνδεση).

3 Με το άρθρο 1 της επίδικης αποφάσεως, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων διαπίστωσε ότι, από τον Μάρτιο του 2001 έως τον Οκτώβριο του 2002, η WIN «παρέβη το άρθρο [82 ΕΚ] εφαρμόζοντας για τις υπηρεσίες της eXtense και Wanadoo ADSL επιθετικές τιμές οι οποίες δεν της παρέχουν τη δυνατότητα να καλύψει [το μεταβλητό κόστος] μέχρι τον Αύγουστο του 2001 και [το συνολικό κόστος] της από τον Αύγουστο του 2001, στο πλαίσιο σχεδίου προληπτικής καταλήψεως της αγοράς υψηλής ταχύτητας προσβάσεως στο Διαδίκτυο σε πολύ σημαντικό στάδιο της αναπτύξεώς της». Με το άρθρο 2 της αποφάσεως αυτής, η Επιτροπή διέταξε τη WIN να παύσει την εν λόγω παράβαση και με το άρθρο 4 της επέβαλε πρόστιμο 10,35 εκατομμυρίων ευρώ.

4 Στις 2 Οκτωβρίου 2003, η WIN, στα δικαιώματα της οποίας υπεισήλθε, κατόπιν συγχωνεύσεως της 1ης Σεπτεμβρίου 2004, η France Télécom, άσκησε ενώπιον του Πρωτοδικείου προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως. Η προσφυγή απορρίφθηκε με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.

5 Η WIN προέβαλε, με την προσφυγή της, λόγο ακυρώσεως, αντλούμενο από παράβαση, εκ μέρους της Επιτροπής, του άρθρου 82 ΕΚ. Με ένα εκ των σκελών του λόγου αυτού, η WIN προέβαλε, αφενός, ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ότι η WIN, εφαρμόζοντας επιθετική πολιτική τιμών για τις επίμαχες υπηρεσίες από τον Μάρτιο του 2001 έως τον Οκτώβριο του 2002, καταχράστηκε τη δεσπόζουσα θέση της και, αφετέρου, ότι υπέπεσε σε νομικά σφάλματα.

6 Το συγκεκριμένο σκέλος του λόγου ακυρώσεως συνίστατο από δύο σειρές επιχειρημάτων, σχετικών, αφενός, με τη μέθοδο με την οποία η Επιτροπή υπολόγισε το ποσοστό καλύψεως του κόστους και, αφετέρου, με τον εκ μέρους της έλεγχο της εφαρμογής επιθετικής πολιτικής τιμών.

7 Όσον αφορά τα επιχειρήματα σχετικά με τον υπολογισμό της καλύψεως του κόστους, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε, καταρχάς, με τις σκέψεις 129 και 130 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, την ευρεία διακριτική ευχέρεια που διαθέτει η Επιτροπή όταν προβαίνει σε πολύπλοκες οικονομικές εκτιμήσεις, καθώς και τα κριτήρια χαρακτηρισμού μιας πολιτικής τιμών ως επιθετικής, όπως αυτά έχουν καθοριστεί από τη νομολογία.

8 Παραπέμποντας κυρίως στις αποφάσεις της 3ης Ιουλίου 1991, C-62/86, AKZO κατά Επιτροπής (Συλλογή 1991, σ. I-3359, σκέψη 60), και της 14ης Νοεμβρίου 1996, C-333/94 P, Tetra Pak κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. I-5951), το Πρωτοδικείο υπενθύμισε, με τη σκέψη 130 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, «αφενός, ότι οι κατώτερες του μέσου [μεταβλητού κόστους] τιμές καθιστούν δυνατή τη διαπίστωση επιζήμιας για τους ανταγωνιστές πρακτικής τιμών και, αφετέρου, οι κατώτερες του [συνολικού κόστους] τιμές που υπερβαίνουν όμως [το μέσο μεταβλητό κόστος] πρέπει να θεωρηθούν καταχρηστικές, όταν καθορίζονται στο πλαίσιο σχεδίου με σκοπό την εξαφάνιση ανταγωνιστή».

9 Κατόπιν τούτου, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, καταρχάς, ότι, εν προκειμένω, η Επιτροπή, για να υπολογίσει το ποσοστό καλύψεως του κόστους, επέλεξε τη μέθοδο υπολογισμού του προσαρμοσμένου κόστους. Η μέθοδος αυτή περιγράφεται στη σκέψη 132 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ως εξής:

«[…] Σύμφωνα με την αρχή της αποσβέσεως των περιουσιακών στοιχείων, η Επιτροπή [κατένειμε το κόστος] αποκτήσεως πελατών [σε] 48 μήνες. Στη βάση αυτή, εξέτασε χωριστά την κάλυψη [του προσαρμοσμένου μεταβλητού κόστους] και [του προσαρμοσμένου συνολικού κόστους], επισημαίνοντας ότι το Δικαστήριο προβλέπει δύο ποσοστά καλύψεως [του κόστους], ανάλογα με το αν οι ενέργειες της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχειρήσεως εντάσσονται στο πλαίσιο σχεδίου εξοβελισμού των ανταγωνιστών. […]»

10 Εφαρμόζοντας την εν λόγω μέθοδο του προσαρμοσμένου κόστους, η Επιτροπή κατέληξε, όπως αναφέρει το Πρωτοδικείο στη σκέψη 138 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι:

«[…] οι τιμές που εφάρμοσε η WIN δεν της επέτρεπαν να καλύψει [το κυμαινόμενο κόστος] της μέχρι τον Αύγουστο του 2001, ούτε [το συνολικό κόστος της] από τον Ιανουάριο του 2001 μέχρι τον Οκτώβριο του 2002 […], καθόσον, λαμβανομένου υπόψη του επιπέδου καλύψεως [του μεταβλητού κόστους], ήταν βέβαιον ότι [το συνολικό κόστος] δεν θα καλύπτονταν […] μέχρι τον Αύγουστο του 2001.»

11 Εν συνεχεία, το Πρωτοδικείο απέρριψε τους ισχυρισμούς της WIN ότι η Επιτροπή επέλεξε τη στατική μέθοδο και δεν έλαβε υπόψη της τις μεταβολές του κόστους καθ' όλο το κρίσιμο διάστημα των 48 μηνών, επισημαίνοντας, στη σκέψη 143 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή συνυπολόγισε, για κάθε διάστημα της υπό εξέταση παραβάσεως και για όλους τους συνδρομητές, τις διαδοχικές μειώσεις των τιμών κατά τη διάρκεια της παραβάσεως και διαμόρφωσε την ανάλυσή της βάσει των μειώσεων αυτών.

12 Επιπλέον, σύμφωνα με τη σκέψη 152 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή ορθώς έκρινε ότι τα έσοδα και το κόστος μετά τον Οκτώβριο του 2002, ήτοι μετά την παράβαση, δεν πρέπει να ληφθούν υπόψη για τον υπολογισμό της καλύψεως του κόστους κατά τη διάρκεια της παραβάσεως.

13 Τέλος, με τη σκέψη 153 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, εν προκειμένω, ακόμη και αν έπρεπε, όπως υποστηρίζει η WIN, να εφαρμοστεί άλλη μέθοδος υπολογισμού, και συγκεκριμένα η μέθοδος υπολογισμού της τρέχουσας καθαρής αξίας, τούτο δεν αποδεικνύει ότι η μέθοδος που εν τέλει επέλεξε η Επιτροπή στερείται νομιμότητας.

14 Η WIN προέβαλε, επίσης, πρωτοδίκως ότι η Επιτροπή, κατά την εφαρμογή της επιλεγείσας μεθόδου υπολογισμού του ποσοστού καλύψεως του κόστους, συνεκτίμησε ορισμένα εσφαλμένα στοιχεία.

15 Συναφώς, το Πρωτοδικείο έκρινε, με τις σκέψεις 165 και 169 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, ανεξαρτήτως του παραδεκτού του ισχυρισμού αυτού και ακόμη και αν δεν ληφθούν υπόψη τα εν λόγω εσφαλμένα στοιχεία, τα έσοδα από τις επίμαχες υπηρεσίες ήταν κατώτερα του συνολικού κόστους παροχής των υπηρεσιών αυτών, όπως, άλλωστε, παραδέχθηκε και η WIN. Τούτο αρκεί για να απορριφθεί το συγκεκριμένο επιχείρημα ως αλυσιτελές.

16 Όσον αφορά τα σχετικά με τον έλεγχο της εφαρμογής επιθετικής πολιτικής τιμών επιχειρήματα, το Πρωτοδικείο, πρώτον, απέρριψε, με τις σκέψεις 182 έως 186 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τα επιχειρήματα της WIN σχετικά με την ύπαρξη απολύτου δικαιώματος της επιχειρήσεως να ευθυγραμμίζει καλοπίστως τις τιμές της με τις τιμές που εφάρμοζε παλαιότερα ένας εκ των ανταγωνιστών της, οσάκις οι τιμές αυτές είναι κάτω του κόστους της εν λόγω επιχειρήσεως.

17 Συγκεκριμένα, αφού επισήμανε ότι ούτε η πρακτική της Επιτροπής ούτε η κοινοτική νομολογία αναγνωρίζουν τέτοιο απόλυτο δικαίωμα στις κατέχουσες δεσπόζουσα θέση επιχειρήσεις, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε ότι οι κατέχουσες τέτοια θέση επιχειρήσεις υπέχουν ειδικές υποχρεώσεις και, συνεπώς, ενδέχεται να στερηθούν το δικαίωμά τους να υιοθετούν συμπεριφορές που δεν είναι εξ ορισμού καταχρηστικές και θα ήταν αποδεκτές αν τις υιοθετούσε μια επιχείρηση που δεν κατέχει δεσπόζουσα θέση.

18 Το Πρωτοδικείο κατέληξε, με τη σκέψη 187 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ως εξής:

«Η WIN δεν μπορεί να επικαλεστεί απόλυτο δικαίωμα ευθυγραμμίσεως με τις τιμές των ανταγωνιστών της για να δικαιολογήσει τη συμπεριφορά της. Μολονότι είναι γεγονός ότι η ευθυγράμμιση της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχειρήσεως με τις τιμές των ανταγωνιστών της δεν είναι αφ' εαυτής καταχρηστική ή επικριτέα, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να αποκτήσει τέτοιο χαρακτήρα όταν δεν σκοπεί

μόνο στην προάσπιση των συμφερόντων της, αλλά και στην ενίσχυση της εν λόγω δεσπόζουσας θέσεως, καθώς και στην κατάχρησή της.»

19 Δεύτερον, το Πρωτοδικείο απέρριψε τον ισχυρισμό της WIN ότι δεν είχε εκπονήσει σχέδιο εφαρμογής επιθετικής πολιτικής τιμών και περιορισμού του ανταγωνισμού.

20 Κατά τη WIN, η διαπίστωση της Επιτροπής περί υπάρξεως σχεδίου αποκλεισμού των ανταγωνιστών της συνιστά σοβαρή παράβαση του άρθρου 82 ΕΚ. Συγκεκριμένα, ένα τέτοιο σχέδιο δεν θα ήταν εύλογο υπό τις συνθήκες της συγκεκριμένης αγοράς, ιδίως λόγω του χαμηλού βαθμού δυσκολίας της εισόδου σε αυτήν.

21 Συναφώς, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε, καταρχάς, με τις σκέψεις 195 έως 198 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, κατά τη νομολογία, η εκ μέρους της Επιτροπής διαπίστωση της εφαρμογής επιθετικής πολιτικής τιμών πρέπει να στηρίζεται σε σοβαρές ενδείξεις όσον αφορά την ύπαρξη στρατηγικής «προληπτικού αποκλεισμού» της αγοράς, οσάκις οι τιμές που προτείνει η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση δεν καλύπτουν το συνολικό κόστος. Εν συνεχεία, αφού διαπίστωσε ότι η Επιτροπή παρέσχε τέτοιες ενδείξεις, το Πρωτοδικείο έκρινε, με τη σκέψη 204 της αποφάσεως αυτής, ότι, λόγω της αοριστίας των στοιχείων που επικαλείται η WIN με το δικόγραφο της προσφυγής της, δεν δύναται να αποφανθεί επί του ισχυρισμού αυτού και, ως εκ τούτου, τον απέρριψε. Επιπλέον, το Πρωτοδικείο έκρινε, με τις σκέψεις 206 έως 215 της εν λόγω αποφάσεως, ότι οι ενδείξεις στις οποίες στηρίχθηκε η Επιτροπή ήταν αρκούντως σοβαρές και τεκμηριωμένες από άλλα πραγματικά στοιχεία και, ως εκ τούτου, ήταν ορθή η διαπίστωση της Επιτροπής περί εφαρμογής στρατηγικής «προληπτικού αποκλεισμού» της αγοράς καθ' όλη τη διάρκεια της παραβάσεως.

22 Τρίτον, κατά τη WIN, η Επιτροπή, κρίνοντας ότι δεν είναι απαραίτητο να αποδειχθεί η δυνατότητα καλύψεως της ζημίας που υπέστη η WIN λόγω της πολιτικής τιμών που εφάρμοσε, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο. Η WIN υποστήριξε, επίσης, ότι η εκτίμηση της Επιτροπής ότι αποδείχθηκε η δυνατότητα αυτή συνιστά πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως και πλάνη περί το δίκαιο.

23 Παραπέμποντας στις προπαρατεθείσες αποφάσεις AKZO κατά Επιτροπής και Tetra Pak κατά Επιτροπής, το Πρωτοδικείο έκρινε, με τη σκέψη 228 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι δεν απαιτείται τέτοια απόδειξη. Συγκεκριμένα, οσάκις οι τιμές που προτείνει μια κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση είναι κατώτερες μόνον από το συνολικό κόστος της επιχειρήσεως αυτής, η Επιτροπή, ενώ υποχρεούται να αποδείξει ένα μεταγενέστερο στοιχείο, ήτοι την ύπαρξη σχεδίου «προληπτικού αποκλεισμού» της αγοράς, δεν είναι υποχρεωμένη να αποδείξει επίσης τη δυνατότητα καλύψεως της ζημίας.

Αιτήματα των διαδίκων

24 Με την αίτησή της αναιρέσεως, η France Télécom ζητεί από το Δικαστήριο:

— να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και, συνεπώς,

— να αναπέμψει την υπόθεση στο Πρωτοδικείο, ή

— να αποφανθεί οριστικώς επί της υποθέσεως και να ακυρώσει την επίδικη απόφαση, δεχόμενο έτσι τα αιτήματα που προέβαλε πρωτοδίκως, και

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

25 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από έλλειψη αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως

26 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση στερείται αιτιολογίας. Ο λόγος αυτός διαιρείται σε δύο σκέλη.

Επί του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, περί της αναγκαιότητας να αποδειχθεί η δυνατότητα καλύψεως της ζημίας

— Επιχειρήματα των διαδίκων

27 Προς στήριξη του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι το Δικαστήριο, με την προπαρατεθείσα απόφαση Tetra Pak κατά Επιτροπής, έκρινε ότι η απόδειξη της δυνατότητας καλύψεως της ζημίας που υπέστη μια κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση λόγω της πολιτικής τιμών που εφαρμόζει δεν είναι απαραίτητη υπό τις περιστάσεις της υποθέσεως επί της οποίας εκδόθηκε η συγκεκριμένη απόφαση. Το Πρωτοδικείο, εφόσον ακολούθησε τη νομολογία της προπαρατεθείσας αποφάσεως Tetra Pak κατά Επιτροπής, έπρεπε να διευκρινίσει αν οι περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως είναι παρόμοιες με τις της υποθέσεως επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση εκείνη ή δικαιολογούν το να δοθεί εν προκειμένω λύση πανομοιότυπη με αυτή που δόθηκε με την εν λόγω απόφαση.

28 Η Επιτροπή προβάλλει, κατ' ουσίαν, ότι η νομολογία δεν υποχρεώνει την Επιτροπή να αποδείξει τη δυνατότητα καλύψεως της ζημίας και ότι το Πρωτοδικείο αιτιολόγησε επαρκώς την απόφασή του ως προς το ζήτημα αυτό.

— Εκτίμηση του Δικαστηρίου

29 Υπενθυμίζεται, καταρχάς, ότι, κατά πάγια νομολογία, η συλλογιστική του Πρωτοδικείου πρέπει να προκύπτει κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο από την αιτιολογία της αποφάσεως, ούτως ώστε οι ενδιαφερόμενοι να γνωρίζουν τους λόγους στους οποίους στηρίζεται η απόφαση αυτή και το Δικαστήριο να δύναται να ασκήσει τον δικαστικό έλεγχό του (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 14ης Μαΐου 1998, C-259/96 P, Συμβούλιο κατά de Nil και Impens, Συλλογή 1998, σ. I-2915, σκέψεις 32 και 33, καθώς και της 17ης Μαΐου 2001, C-449/98 P, IECC κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. I-3875, σκέψη 70).

30 Πάντως, όπως έχει επίσης διευκρινίσει το Δικαστήριο, η υποχρέωση του Πρωτοδικείου να αιτιολογεί τις αποφάσεις του δεν μπορεί να ερμηνεύεται ως συνεπαγόμενη την υποχρέωσή του να απαντά λεπτομερώς σε κάθε προβαλλόμενο επιχείρημα, ιδίως αν πρόκειται για επιχειρήματα που δεν είναι αρκούντως σαφή και ακριβή και δεν στηρίζονται σε πρόσφορα αποδεικτικά στοιχεία (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 6ης Μαρτίου 2001, C-274/99, Connolly κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. I-1611, σκέψη 121, και της 11ης Σεπτεμβρίου 2003, C-197/99 P, Βέλγιο κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-8461, σκέψη 81).

31 Επομένως, το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα των αρχών αυτών.

32 Εν προκειμένω, πάντως, διαπιστώνεται ότι, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει η αναιρεσείουσα, το Πρωτοδικείο αιτιολόγησε επαρκώς το ότι η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να αποδείξει ότι η WIN είχε δυνατότητα καλύψεως της ζημίας.

33 Συγκεκριμένα, με τη σκέψη 224 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε, καταρχάς, ότι το Δικαστήριο, με τις προπαρατεθείσες αποφάσεις AKZO κατά Επιτροπής (σκέψεις 71 και 72), καθώς και Tetra Pak κατά Επιτροπής (σκέψη 41), έκρινε, αφενός, ότι οι κάτω του μέσου μεταβλητού κόστους τιμές πρέπει πάντα να θεωρούνται καταχρηστικές και, αφετέρου, ότι οι κάτω του μέσου συνολικού κόστους, αλλά άνω του μέσου μεταβλητού κόστους τιμές πρέπει να θεωρούνται καταχρηστικές μόνον εάν αποδειχθεί η εφαρμογή σχεδίου εξοβελισμού των ανταγωνιστών.

34 Εν συνεχεία, με τη σκέψη 225 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε τις περιστάσεις της υποθέσεως επί της οποίας εκδόθηκε η προπαρατεθείσα απόφαση Tetra Pak κατά Επιτροπής. Αναφέρθηκε, ειδικότερα, στις σκέψεις 42 και 43 της αποφάσεως αυτής, με τις οποίες το Δικαστήριο διευκρίνισε τα εξής:

«42 […] Ως προς τις πωλήσεις μη ασηπτικών χάρτινων κουτιών στην Ιταλία μεταξύ 1976 και 1981, [το Πρωτοδικείο] διαπίστωσε ότι οι τιμές ήταν κατά πολύ κατώτερες [του μέσου μεταβλητού κόστους]. Η απόδειξη της προθέσεως εξοβελισμού των ανταγωνιστών δεν ήταν, επομένως, αναγκαία. Το 1982, οι τιμές των εν λόγω χάρτινων κουτιών ήσαν μεταξύ του μέσου [μεταβλητού] κόστους και του μέσου συνολικού κόστους. Για τον λόγο αυτό, στη σκέψη 151 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο προσπάθησε, χωρίς εξάλλου να υπάρξουν σχόλια εκ μέρους της προσφεύγουσας, να αποδείξει ότι η Tetra Pak [International SA] είχε την πρόθεση εξοβελισμού ενός ανταγωνιστή.

43 Στις σκέψεις 189 έως 191 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο ακολούθησε, επίσης ορθώς, ακριβώς την ίδια συλλογιστική ως προς τις πωλήσεις μηχανών μη ασηπτικής συσκευασίας στο Ηνωμένο Βασίλειο μεταξύ των ετών 1981 και 1984.»

35 Τέλος, στη σκέψη 226 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο παραθέτει τη σκέψη 44 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Tetra Pak κατά Επιτροπής, με την οποία το Δικαστήριο κατέληξε ότι, υπό τις περιστάσεις της υποθέσεως αυτής, οι οποίες συνοψίζονται στις σκέψεις 42 και 43 της εν λόγω αποφάσεως, δεν απαιτείται να αποδειχθεί επιπλέον ότι η Tetra Pak International SA μπορούσε ευλόγως να προσδοκά ότι θα καλύψει τις ζημίες της.

36 Επομένως, εφαρμόζοντας εν προκειμένω την περιγραφείσα στις προηγούμενες σκέψεις συλλογιστική που ακολούθησε το Δικαστήριο στην προπαρατεθείσα απόφαση Tetra Pak κατά Επιτροπής, το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε, με τη σκέψη 227 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αφενός, ότι η Επιτροπή ορθώς θεώρησε ότι η επίμαχη πολιτική τιμών αποσκοπούσε στον εξοβελισμό των ανταγωνιστών, δεδομένου ότι οι τιμές της WIN ήταν, όπως και στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Tetra Pak κατά Επιτροπής, κάτω του μέσου μεταβλητού κόστους, και αφετέρου ότι, όσον αφορά το συνολικό κόστος, η Επιτροπή έπρεπε να αποδείξει επιπλέον ότι η επιθετική πολιτική τιμών της WIN εντασσόταν σε σχέδιο «προληπτικού αποκλεισμού» της αγοράς.

37 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση εκθέτει με επαρκή σαφήνεια τους λόγους για τους οποίους το Πρωτοδικείο έκρινε ότι οι περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως, και ειδικότερα η σχέση μεταξύ των τιμών της WIN και του μέσου μεταβλητού και του συνολικού κόστους, είναι ανάλογες προς τις περιστάσεις της υποθέσεως επί της οποίας εκδόθηκε η προπαρατεθείσα απόφαση Tetra Pak κατά Επιτροπής, καταλήγοντας ότι, ως εκ τούτου, η απόδειξη της καλύψεως της ζημίας δεν αποτελεί προαπαιτούμενο της διαπιστώσεως της εφαρμογής επιθετικής πολιτικής τιμών.

38 Συνεπώς, το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δεύτερου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, περί του δικαιώματος της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχειρήσεως να ευθυγραμμίζει τις τιμές της με τις τιμές των ανταγωνιστών της

— Επιχειρήματα των διαδίκων

39 Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι δεν αιτιολόγησε την απόρριψη των επιχειρημάτων της σχετικά το δικαίωμα ευθυγραμμίσεως των τιμών της με τις τιμές των ανταγωνιστών της. Ειδικότερα, επικρίνει το Πρωτοδικείο ότι περιορίστηκε στη διαπίστωση, στη σκέψη 187 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, αν και η ευθυγράμμιση των

τιμών της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχειρήσεως με τις τιμές των ανταγωνιστών της δεν είναι αφ' εαυτής καταχρηστική ή επικριτέα, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να αποκτήσει τέτοιο χαρακτήρα όταν δεν σκοπεί μόνο στην προάσπιση των συμφερόντων της, αλλά και στην ενίσχυση της εν λόγω δεσπόζουσας θέσεως καθώς και στην κατάχρησή της.

40 Η Επιτροπή προβάλλει ότι η αναιρεσείουσα περιορίστηκε, πρωτοδίκως, στον ισχυρισμό ότι η Επιτροπή προσέβαλε το απόλυτο δικαίωμα κάθε επιχειρήσεως να ευθυγραμμίζει τις τιμές της με τις τιμές των ανταγωνιστών της, ακόμη και στην περίπτωση που κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά και η εν λόγω ευθυγράμμιση συνεπάγεται την πρόταση τιμών κάτω του κόστους. Επομένως, κατά την Επιτροπή, το Πρωτοδικείο ορθώς περιορίστηκε στη διαπίστωση ότι στο κοινοτικό δίκαιο δεν υφίσταται τέτοιο απόλυτο δικαίωμα.

— Εκτίμηση του Δικαστηρίου

41 Υπενθυμίζεται ότι το αντικείμενο του αναιρετικού ελέγχου έγκειται, μεταξύ άλλων, στο να εξεταστεί αν το Πρωτοδικείο απάντησε επαρκώς κατά νόμο στο σύνολο των επιχειρημάτων του αναιρεσείοντος (βλ., σχετικά, αποφάσεις της 17ης Δεκεμβρίου 1998, C-185/95 P, Baustahlgewebe κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-8417, σκέψη 128, της 29ης Απριλίου 2004, C-359/01 P, British Sugar κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-4933, σκέψη 47, καθώς και της 28ης Ιουνίου 2005, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. I-5425, σκέψη 244).

42 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται, πάντως, ότι, όπως προβάλλει η Επιτροπή, το Πρωτοδικείο απάντησε διεξοδικά στα επιχειρήματα που προέβαλε πρωτοδίκως η WIN, προκειμένου να δικαιολογήσει, κατ' ουσίαν, την επίμαχη πολιτική τιμών, επικαλούμενη το δικαίωμα κάθε επιχειρήσεως να ευθυγραμμίζει τις τιμές της με τις τιμές των ανταγωνιστών της, ανεξαρτήτως της θέσεως που κατέχει στην αγορά.

43 Πράγματι, με τη σκέψη 176 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο διευκρίνισε, καταρχάς, ότι, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 315 της επίδικης αποφάσεως, το δικαίωμα της WIN να ευθυγραμμίζει τις τιμές της με τις τιμές των ανταγωνιστών της αμφισβητείται μόνον κατά το μέτρο που η άσκηση του δικαιώματος αυτού «συνεπάγεται τη μη κάλυψη [του κόστους] της επίμαχης υπηρεσίας από την κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση».

44 Εν συνεχεία, το Πρωτοδικείο διευκρίνισε, με τις σκέψεις 178 έως 182 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τους λόγους για τους οποίους τέτοιο δικαίωμα δεν μπορεί να στηριχθεί ούτε στην απόφαση 83/462/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 29ης Ιουλίου 1983, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου [82] της συνθήκης ΕΟΚ (IV/30.698 — ECS/Akzo: Προσωρινά μέτρα) (ΕΕ L 252, σ. 13), ούτε στην προπαρατεθείσα απόφαση AKZO κατά Επιτροπής, τις οποίες επικαλείται η αναιρεσείουσα.

45 Τέλος, το Πρωτοδικείο εξέτασε αν είναι συμβατός με το κοινοτικό δίκαιο ο περιορισμός του δικαιώματος της WIN να ευθυγραμμίζει τις τιμές της με τις τιμές των ανταγωνιστών της, κατά το μέτρο που «συνεπάγεται τη μη κάλυψη [του κόστους] της επίμαχης υπηρεσίας από την κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση».

46 Με τις σκέψεις 185 και 186 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο παρέπεμψε στη κοινοτική νομολογία σύμφωνα με την οποία οι κατέχουσες δεσπόζουσα θέση επιχειρήσεις υπέχουν ειδικές υποχρεώσεις από το άρθρο 82 ΕΚ. Ειδικότερα, το Πρωτοδικείο υπενθύμισε ότι, ναι μεν η κατοχή δεσπόζουσας θέσεως δεν στερεί από την επιχείρηση το δικαίωμα να προστατεύει τα εμπορικά συμφέροντά της όταν αυτά απειλούνται και πρέπει να αναγνωρισθεί στην επιχείρηση αυτή, σε λογικό μέτρο, το δικαίωμα να προβαίνει στις ενέργειες που κρίνει κατάλληλες για να προστατεύσει τα εν λόγω συμφέροντα, πλην όμως τέτοιες ενέργειες είναι ανεπίτρεπτες οσάκις αποσκοπούν στην ενίσχυση της δεσπόζουσας θέσεως και στην κατάχρησή της.

47 Κατ' εφαρμογήν της νομολογίας αυτής, το Πρωτοδικείο κατέληξε, με τη σκέψη 187 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η WIN δεν μπορεί να επικαλεστεί απόλυτο δικαίωμα ευθυγραμμίσεως των τιμών της με τις τιμές των ανταγωνιστών της προς δικαιολόγηση ενεργειών που συνιστούν κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσεώς της.

48 Επίσης, η αναιρεσείουσα δεν μπορεί να προσάψει στο Πρωτοδικείο ότι περιορίστηκε στη διαπίστωση αυτή χωρίς να εξετάσει αν, εν προκειμένω, οι ενέργειες της WIN είναι καταχρηστικές. Συγκεκριμένα, το Πρωτοδικείο, ιδίως με τις σκέψεις 195 έως 218 και 224 έως 230 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, απέρριψε όλα τα επιχειρήματα με τα οποία η αναιρεσείουσα επιχείρησε να αμφισβητήσει τη διατυπωθείσα με την επίδικη απόφαση διαπίστωση περί καταχρηστικής συμπεριφοράς της.

49 Επομένως, πρέπει να απορριφθεί και το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως και, κατά συνέπεια, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως, στο σύνολό του, ως αβάσιμος.

Επί του δεύτερου λόγου αναιρέσεως, περί παραβάσεως του άρθρου 82 ΕΚ από το Πρωτοδικείο, κατά το μέτρο που κρίθηκε ότι η WIN δεν έχει δικαίωμα να ευθυγραμμίζει καλοπίστως τις τιμές της με τις τιμές των ανταγωνιστών της

Επιχειρήματα των διαδίκων

50 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα επισημαίνει, καταρχάς, ότι το Πρωτοδικείο δέχθηκε ότι η αναιρεσείουσα απλώς ευθυγράμμισε τις τιμές της με τις τιμές των ανταγωνιστών της. Περαιτέρω, ισχυρίζεται ότι το δικαίωμα ευθυγραμμίσεως με τις τιμές των ανταγωνιστών κατοχυρώνεται από την πρακτική που ακολουθεί η Επιτροπή κατά την έκδοση αποφάσεων, τη νομολογία του Δικαστηρίου και τη νομική θεωρία. Τέλος, προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι δεν εξέτασε, όπως επιβάλλει πάγια νομολογία, αν τα μέτρα που έλαβε προς ευθυγράμμιση των τιμών της με τις τιμές των ανταγωνιστών της είναι, όπως υποστηρίζει η WIN, αναλογικά και εύλογα.

51 Η Επιτροπή αντιλέγει ότι η αναιρεσείουσα δεν προσάπτει στο Πρωτοδικείο πλάνη περί το δίκαιο κατά την ανάλυση των επιχειρημάτων περί του δικαιώματος ευθυγραμμίσεως των τιμών της με τις τιμές των ανταγωνιστών της ούτε αντιφάσεις στην αιτιολογία της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Πράγματι, η αναιρεσείουσα

προέβαλε για πρώτη φορά κατ' αναίρεση την αιτίαση ότι η Επιτροπή ότι δεν εξέτασε αν τα μέτρα που έλαβε η WIN είναι αναλογικά και εύλογα.

52 Εν πάση περιπτώσει, η αναιρεσείουσα επικρίνει ένα μόνο σημείο της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τη σκέψη 187, σύμφωνα με την οποία «δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο» να μην επιτραπεί σε μια επιχείρηση να ευθυγραμμίσει τις τιμές της με τις τιμές των ανταγωνιστών της οσάκις τούτο συνεπάγεται ενίσχυση ή κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσεως που η επιχείρηση αυτή κατέχει. Κατά την Επιτροπή, πάντως, η απαγόρευση της ευθυγραμμίσεως των τιμών σε μια τέτοια περίπτωση είναι απολύτως σύμφωνη με τις αρχές του άρθρου 82 ΕΚ. Επικουρικώς, η Επιτροπή τονίζει ότι η WIN δεν περιορίστηκε στην ευθυγράμμιση των τιμών της προς τις τιμές των ανταγωνιστών της, αλλ' αντιθέτως, ανάγκασε τους ανταγωνιστές της να ευθυγραμμίσουν τις τιμές τους με τις δικές της.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

53 Προς στήριξη του δεύτερου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προβάλλει δύο επιχειρήματα.

54 Αφενός, προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι, μη αναγνωρίζοντας το δικαίωμά της να ευθυγραμμίζει τις τιμές της με τις τιμές των ανταγωνιστών της, παρέβη το άρθρο 82 ΕΚ.

55 Υπενθυμίζεται, συναφώς, ότι, κατά τα άρθρα 58 του Οργανισμού του Δικαστηρίου και 112, παράγραφος 1, στοιχείο γ΄, του Κανονισμού Διαδικασίας, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να παραθέτει επακριβώς τα επικρινόμενα σημεία της αποφάσεως της οποίας ζητείται η αναίρεση, καθώς και τα νομικά επιχειρήματα που στηρίζουν συγκεκριμένα το αίτημα αυτό.

56 Εν προκειμένω, όμως, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 83 των προτάσεών του, η αναιρεσείουσα δεν εξήγησε γιατί το Πρωτοδικείο παρέβη το άρθρο 82 ΕΚ, όταν, αφού εξέτασε, όπως υπενθυμίζεται στη σκέψη 44 της παρούσας αποφάσεως, την πρακτική της Επιτροπής κατά την έκδοση αποφάσεων και τη νομολογία του Δικαστηρίου, τις οποίες επικαλέστηκε η WIN πρωτοδίκως, αποφάνθηκε ότι το εν λόγω άρθρο δεν μπορεί να ερμηνευθεί κατά την έννοια ότι μια κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση διαθέτει απόλυτο δικαίωμα ευθυγραμμίσεως των τιμών της με τις τιμές των ανταγωνιστών της.

57 Κατά συνέπεια, το επιχείρημα αυτό είναι απαράδεκτο.

58 Αφετέρου, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι παρέλειψε να αναλύσει τον εύλογο και αναλογικό χαρακτήρα των ενεργειών με τις οποίες η WIN αντιμετώπισε τους ανταγωνιστές της.

59 Ωστόσο, και το δεύτερο επιχείρημα είναι απαράδεκτο, εφόσον δεν προβλήθηκε πρωτοδίκως.

60 Συγκεκριμένα, κατά πάγια νομολογία, αν επιτρεπόταν στον διάδικο να προβάλει για πρώτη φορά ενώπιον του Δικαστηρίου ισχυρισμό που δεν προέβαλε ενώπιον του Πρωτοδικείου, ο διάδικος αυτός θα είχε τη δυνατότητα να υποβάλει στην κρίση του Δικαστηρίου, του οποίου η αναιρετική αρμοδιότητα είναι περιορισμένη, διαφορά με ευρύτερο περιεχόμενο από τη διαφορά που εκδίκασε το Πρωτοδικείο. Η αναιρετική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου περιορίζεται, συνεπώς, στον έλεγχο της νομικής λύσεως που δόθηκε κατόπιν εξετάσεως των ισχυρισμών που προβλήθηκαν πρωτοδίκως (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 11ης Νοεμβρίου 2004, C-186/02 P και C-188/02 P, Ramondín κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-10653, σκέψη 60, καθώς και της 26ης Οκτωβρίου 2006, C-68/05 P, Koninklijke Coöperatie Cosun κατά Επιτροπής, Συλλογή 2006, σ. I-10367, σκέψη 96).

61 Κατά συνέπεια, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως κρίνεται απαράδεκτος.

Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από σφάλμα του Πρωτοδικείου κατά την εκτίμηση του αν η Επιτροπή χρησιμοποίησε νόμιμη μέθοδο υπολογισμού του ποσοστού καλύψεως του κόστους

Επιχειρήματα των διαδίκων

62 Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι το Πρωτοδικείο, κρίνοντας νόμιμη τη μέθοδο που χρησιμοποίησε η Επιτροπή για τον υπολογισμό του ποσοστού καλύψεως του κόστους, παραμόρφωσε το περιεχόμενο του ελέγχου της εφαρμογής επιθετικής πολιτικής τιμών, όπως αυτό έχει καθορισθεί με την προπαρατεθείσα απόφαση AKZO κατά Επιτροπής και, συνεπώς, παρέβη το άρθρο 82 ΕΚ. Συγκεκριμένα, το Πρωτοδικείο επικύρωσε παρανόμως την εκ μέρους της Επιτροπής εσφαλμένη εφαρμογή του ελέγχου αυτού, όσον αφορά τόσο το μεταβλητό όσο και το συνολικό κόστος.

63 Όσον αφορά το μεταβλητό κόστος, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι, για να χαρακτηριστούν οι κάτω του μέσου μεταβλητού κόστους τιμές ως καταχρηστικές, πρέπει, από την εφαρμογή της μεθόδου υπολογισμού, να προκύπτει ότι η παροχή των επίμαχων υπηρεσιών συνεπάγεται ζημία.

64 Δεδομένου, όμως, ότι η WIN, με την προσφυγή της ενώπιον του Πρωτοδικείου, προέβαλε ότι πραγματοποίησε κέρδος από κάθε συνδρομητή καθ' όλη σχεδόν τη διάρκεια της παραβάσεως, το Πρωτοδικείο, για να μην παραβεί το άρθρο 82 ΕΚ, έπρεπε να εξετάσει αν η Επιτροπή έλεγξε αν η κάθε συνδρομή ήταν κερδοφόρα ή ζημιογόνα για τη WIN. Αντιθέτως, το Πρωτοδικείο επικύρωσε την ανά χρονικό διάστημα ανάλυση της Επιτροπής, ανάλυση η οποία δεν δίδει συνολική εικόνα της αποδόσεως κάθε συνδρομής.

65 Όσον αφορά το συνολικό κόστος, η αναιρεσείουσα παραπέμπει στα σχετικά με το κυμαινόμενο κόστος επιχειρήματά της, υποστηρίζοντας ότι το Πρωτοδικείο παραμόρφωσε το περιεχόμενο του ελέγχου της εφαρμογής επιθετικής πολιτικής τιμών, διότι δεν εξέτασε αν αποδείχθηκε η κάλυψη του συνολικού κόστους εξυπηρετήσεως των συνδρομητών.

66 Η Επιτροπή απαντά, καταρχάς, ότι όχι μόνο χρησιμοποίησε την ίδια μέθοδο όπως στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι προπαρατεθείσες αποφάσεις Akzo κατά Επιτροπής και Tetra Pak II κατά Επιτροπής, λαμβάνοντας υπόψη το κόστος βάσει των οικονομικών καταστάσεων της επιχειρήσεως, αλλ' επιπλέον, εφάρμοσε τη μέθοδο αυτή κατά τρόπο ελαστικότερο και ευνοϊκότερο για την αναιρεσείουσα, με συνέπεια το κόστος που ελήφθη υπόψη να είναι στην πράξη χαμηλότερο από το πραγματικό κόστος της WIN.

67 Η Επιτροπή επισημαίνει, περαιτέρω, ότι η αναιρεσείουσα δεν προσάπτει στο Πρωτοδικείο σφάλμα εκτιμήσεως ή παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών κατά την ανάλυση του λόγου ακυρώσεως σχετικά με τη στατική μέθοδο υπολογισμού που εφάρμοσε η Επιτροπή. Ομοίως, δεν προέβαλε ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εξέταση της αρνήσεως της Επιτροπής να εφαρμόσει την προταθείσα από τη WIN εναλλακτική μέθοδο υπολογισμού του κόστους.

68 Όσον αφορά το επιχείρημα ότι έπρεπε να ληφθεί υπόψη όλη η διάρκεια της συνδρομής, ήτοι 48 μήνες, η Επιτροπή φρονεί ότι, εφόσον ο συντελεστής καλύψεως του κόστους ήταν μικρότερος του 100 % σε όλα τα μικρότερα χρονικά διαστήματα που εξετάστηκαν διαδοχικά με την προσβαλλόμενη απόφαση και ήταν συνολικής διάρκειας 18 μηνών περίπου, ο συντελεστής καλύψεως θα ήταν οπωσδήποτε μικρότερος του 100 % και καθ' όλη τη μέση διάρκεια της συνδρομής, ήτοι για 48 μήνες. Συναφώς, η Επιτροπή επισημαίνει ότι ένας συντελεστής μικρότερος του 100 % δεν πρόκειται να υπερβεί το 100 % αν ληφθεί υπόψη μεγαλύτερο διάστημα, εκτός εάν, λόγω των συνθηκών που επικρατούν μετά την παράβαση, η επιχείρηση είναι σε θέση να πραγματοποιεί επί μακρόν πολύ υψηλότερο περιθώριο κέρδους ανά συνδρομητή σε σχέση με τους ανταγωνιστές της.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

69 Υπενθυμίζεται, καταρχάς, ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, η αίτηση αναιρέσεως δεν μπορεί να περιορίζεται σε επανάληψη των ήδη προβληθέντων ενώπιον του Πρωτοδικείου λόγων και επιχειρημάτων, χωρίς την προβολή επιχειρημάτων που αποδεικνύουν ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο (βλ. διάταξη της 5ης Φεβρουαρίου 1998, C-30/96 P, Abello κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-377, σκέψη 45, καθώς και, σχετικά, απόφαση της 8ης Ιανουαρίου 2002, C-248/99 P, Γαλλία κατά Monsanto και Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-1, σκέψη 69).

70 Πάντως, με τις σκέψεις 129 έως 156 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο απάντησε διεξοδικά στα επιχειρήματα της αναιρεσείουσας ότι η Επιτροπή, λόγω της μεθόδου που χρησιμοποίησε, δεν έλαβε δεόντως υπόψη της το κόστος της WIN.

71 Ειδικότερα, αφενός, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, με τη σκέψη 138 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει η αναιρεσείουσα, η Επιτροπή μπορούσε να κρίνει, με βάση τη μέθοδο υπολογισμού που επέλεξε, ότι η WIN πρότεινε τιμές κάτω του κόστους. Αφετέρου, το Πρωτοδικείο, κατά την εξέταση του αν η μέθοδος αυτή είναι νόμιμη, διευκρίνισε, με τις σκέψεις 144 και 145 της αποφάσεως αυτής, τους λόγους για τους οποίους η ανά χρονικό διάστημα ανάλυση της Επιτροπής καθιστούσε δυνατό τον συνυπολογισμό της μεταβολής των τιμών που επήλθε κατά τη διάρκεια της παραβάσεως και, ως εκ τούτου, τον σχηματισμό ολοκληρωμένης εικόνας της αποδόσεως μιας συμβάσεως συνδρομής.

72 Διαπιστώνεται, πάντως, ότι, ουσιαστικά, με τον υπό κρίση λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα δεν προβάλλει ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την ανάλυση για την οποία έγινε λόγος σε προηγούμενες σκέψεις της παρούσας αποφάσεως, αλλά περιορίζεται στην επανάληψη των επιχειρημάτων που είχε προβάλει πρωτοδίκως κατά της μεθόδου που χρησιμοποίησε η Επιτροπή στην επίδικη απόφαση.

73 Επομένως, ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτος.

Επί του τέταρτου λόγου αναιρέσεως, περί του ότι το Πρωτοδικείο, κρίνοντας ότι το κόστος και τα έσοδα μετά το πέρας της διάρκειας της προβαλλομένης παραβάσεως δεν πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τον υπολογισμό του ποσοστού καλύψεως του κόστους, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο και παραβίασε την υποχρέωση αιτιολογήσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

74 Στο πλαίσιο του τέταρτου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι δέχθηκε την ανάλυση της Επιτροπής, η οποία απέκλεισε από τον υπολογισμό του ποσοστού καλύψεως του κόστους τα μετά τις 15 Οκτωβρίου 2002 κόστος και έσοδα. Το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε αντίφαση και παρέβη το άρθρο 82 ΕΚ, διότι δέχθηκε την άποψη της Επιτροπής ότι, αφενός, δεν πρέπει να ληφθούν υπόψη, κατά τον υπολογισμό του ποσοστού καλύψεως του κόστους, τα μετά την προβαλλόμενη παράβαση έσοδα και κόστος, αλλά εντός των 48 μηνών που διαρκεί μια συνδρομή, και, αφετέρου, όσον αφορά τις συμβάσεις συνδρομής, είναι νόμιμη η κατανομή κόστους και εσόδων σε 48 μήνες.

75 Κατά την Επιτροπή, αυτός ο λόγος αναιρέσεως είναι απλώς προέκταση του τρίτου λόγου και απόρροια συγχύσεως. Συγκεκριμένα, κατ' εφαρμογήν της μεθόδου που χρησιμοποίησε η Επιτροπή και επικύρωσε το Πρωτοδικείο, μόνον το έκτακτο κόστος, δηλαδή το κόστος «κατακτήσεως» ή «προσελκύσεως πελατών», πρέπει να κατανέμεται στον χρόνο σύμφωνα με την αρχή της αποσβέσεως της αξίας των περιουσιακών στοιχείων. Αντιθέτως, τα επαναλαμβανόμενα έσοδα και κόστος, όπως είναι το κόστος μετά την παράβαση, δεν πρέπει να κατανέμονται στον χρόνο.

76 Περαιτέρω, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι είναι σφάλμα να λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό του ποσοστού καλύψεως του κόστους οι προβλέψεις μελλοντικών περιθωρίων κέρδους. Τέτοιες προβλέψεις θα στηρίζονταν στην απόφαση της WIN να μην ενσωματώσει στις τιμές της τη μείωση των τιμών προσβάσεως στο δίκτυο της France Télécom, μείωση η οποία ισχύει για όλους τους ανταγωνιστές. Κατά την Επιτροπή, τέτοια περιθώρια κέρδους μπορούν να επιτευχθούν μόνον υπό συνθήκες εξασθενημένου ανταγωνισμού.

77 Τέλος, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, σε κάθε περίπτωση, οι αναγωγές της αναιρεσείουσας δεν καταλήγουν σε θετικό ποσοστό καλύψεως του συνολικού κόστους και ότι, ακόμη και αν γίνονταν δεκτές οι προβλέψεις της αναιρεσείουσας για εξαιρετικά υψηλά περιθώρια κέρδους κατά τους 48 μήνες της διάρκειας μιας συνδρομής, η επίτευξη τέτοιων περιθωρίων δικαιολογείται μόνον υπό συνθήκες εξασθενημένου ανταγωνισμού.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

78 Υπενθυμίζεται ότι, με τις σκέψεις 136 και 137 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο εξήγησε ότι, βάσει της μεθόδου που ακολούθησε η Επιτροπή, μόνον το έκτακτο μεταβλητό κόστος, δηλαδή το κόστος αποκτήσεως πελατών, μπορεί να κατανεμηθεί σε 48 μήνες που είναι η μέση διάρκεια μιας συνδρομής. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την προσέγγιση που ακολούθησε η Επιτροπή με την επίδικη απόφαση, σκοπός της επιχειρήσεως δεν είναι να πραγματοποιήσει αμέσως θετικό λογιστικό αποτέλεσμα, αλλά, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 76 της επίδικης αποφάσεως, την οποία το Πρωτοδικείο παραθέτει στη σκέψη 136 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, «να ανέλθει σε επίπεδο καλύψεως [του επαναλαμβανόμενου κόστους] ([κόστος] δικτύου και [κόστος] παραγωγής) αρκετό ώστε το περιθώριο [που επιτυγχάνεται σε σχέση με το επαναλαμβανόμενο κόστος] να καλύπτει σε εύλογο χρονικό ορίζοντα [το μεταβλητό έκτακτο κόστος για την] εμπορική ανάπτυξη των επίμαχων προϊόντων».

79 Κατ' εφαρμογήν της μεθόδου αυτής, η Επιτροπή ανέλυσε την πολιτική τιμών που εφάρμοσε η WIN από τον Ιανουάριο του 2001 έως τον Οκτώβριο του 2002, καταλήγοντας ότι, κατά το διάστημα αυτό, η WIN πρότεινε τιμές σε ορισμένο βαθμό κατώτερες του προσαρμοσμένου κόστους της.

80 Κατά συνέπεια, ο μη συνυπολογισμός του κόστους και των εσόδων που πραγματοποιήθηκαν μετά το πέρας της διάρκειας της παραβάσεως, αλλά εντός του προαναφερθέντος διαστήματος των 48 μηνών, οφείλεται στην επιλεγείσα από την Επιτροπή μέθοδο υπολογισμού του ποσοστού καλύψεως του κόστους, της οποίας τον παράνομο χαρακτήρα η αναιρεσείουσα δεν μπόρεσε να αποδείξει ούτε πρωτοδίκως, όπως προκύπτει από τη σκέψη 154 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ούτε κατ' αναίρεση, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 69 έως 73 της παρούσας αποφάσεως.

81 Επομένως, το Πρωτοδικείο, κρίνοντας, με τη σκέψη 152 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι «ορθώς η Επιτροπή φρονεί ότι τα έσοδα και [το κόστος] μετά την παράβαση δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη για την εκτίμηση του ποσοστού καλύψεως [του κόστους] κατά την εξεταζόμενη περίοδο», δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο.

82 Κατά συνέπεια, ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

Επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως, περί του ότι το Πρωτοδικείο, κρίνοντας ότι η προσφορά τιμών συνεπαγόμενων τη μείωση του μεριδίου αγοράς της επιχειρήσεως μπορεί να θεωρηθεί επιθετική πολιτική τιμών, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο και παρέβη την υποχρέωση αιτιολογήσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

83 Κατά την αναιρεσείουσα, το Πρωτοδικείο, αν και δέχθηκε ότι το μερίδιο αγοράς της WIN μειώθηκε από τον Αύγουστο του 2002, εντούτοις διαπίστωσε εσφαλμένως ότι η προβαλλόμενη παράβαση συνεχίστηκε έως τις 15 Οκτωβρίου 2002. Στην πραγματικότητα, η εφαρμογή επιθετικής πολιτικής τιμών είναι συνυφασμένη με σημαντική μείωση του ανταγωνισμού και, συνεπώς, αποκλείεται υπό συνθήκες ενισχυμένου ανταγωνισμού.

84 Η Επιτροπή απαντά, καταρχάς, ότι, πρωτοδίκως, η WIN προέβαλε τον ισχυρισμό αυτό μόνο και μόνο για να αμφισβητήσει ότι κατέχει δεσπόζουσα θέση και να ζητήσει μείωση του προστίμου. Δεδομένου, όμως, ότι η δια του ισχυρισμού αυτού αμφισβήτηση της καταχρήσεως δεσπόζουσας θέσεως επιχειρείται για πρώτη φορά κατ' αναίρεση, ο ισχυρισμός αυτός είναι απαράδεκτος.

85 Όσον αφορά τη βασιμότητας του πέμπτου λόγου αναιρέσεως, η Επιτροπή τονίζει, επικουρικώς, ότι από τα στοιχεία που διαθέτει προκύπτει ότι το μερίδιο αγοράς της WIN αυξανόταν σταθερά έως τον Αύγουστο του 2002. Συνεπώς, η μείωση του μεριδίου αγοράς κατά τον τελευταίο ενάμιση μήνα της διάρκειας της παραβάσεως οφείλεται σε μείωση των τιμών χονδρικής που εφάρμοζε η France Télécom για την πρόσβαση στο δίκτυο, μείωση την οποία η WIN –αντιθέτως προς τους ανταγωνιστές της– δεν ενσωμάτωσε στις τιμές της, τερματίζοντας έτσι την παράβαση στις 15 Οκτωβρίου 2002. Επιπλέον, για λόγους πληρότητας, η Επιτροπή προβάλλει ότι η εν λόγω μείωση του μεριδίου της αγοράς δεν θέτει εν αμφιβόλω τη νομιμότητα της αποφάσεώς της, αλλά μόνον τη διάρκεια της παραβάσεως, χωρίς, όμως, τούτο να έχει οποιαδήποτε συνέπεια όσον αφορά το ύψος του προστίμου, αφού η αναιρεσείουσα δεν ζήτησε την επανεξέτασή του.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

86 Αρκεί, συναφώς, η διαπίστωση ότι, εν προκειμένω, όπως ορθώς προβάλλει η Επιτροπή και επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 121 των προτάσεών του, η αναιρεσείουσα δεν επέκρινε πρωτοδίκως την επίδικη απόφαση ως προς το ζήτημα αυτό. Συγκεκριμένα, η WIN προέβαλε πρωτοδίκως τη μείωση του μεριδίου της στην αγορά όχι για να αμφισβητήσει την παράβαση, όπως πράττει εν προκειμένω, αλλά για να αμφισβητήσει, αφενός, ότι κατέχει δεσπόζουσα θέση και για να ζητήσει, αφετέρου, μείωση του προστίμου.

87 Κατά συνέπεια, ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως κρίνεται, απαράδεκτος, σύμφωνα με την υπομνησθείσα στη σκέψη 60 της παρούσας αποφάσεως νομολογία.

Επί του έκτου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων και από πλάνη περί το δίκαιο κατά την εκτίμηση του αν υπήρχε σχέδιο εφαρμογής επιθετικών τιμών

88 Ο έκτος λόγος αναιρέσεως συνίσταται από δύο σκέλη.

Επί του πρώτου σκέλους του έκτου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων

— Επιχειρήματα των διαδίκων

89 Με το πρώτο σκέλος του υπό εξέταση λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι το Πρωτοδικείο παραμόρφωσε τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία στηρίχθηκε η ανάλυση σχετικά με το αν υφίστατο σχέδιο επιθετικής πολιτικής τιμών. Στηρίχθηκε αποκλειστικά, αφενός, στα έγγραφα της WIN, τα οποία, σύμφωνα με τη διατύπωση που χρησιμοποιεί το Πρωτοδικείο στη σκέψη 214 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, απλώς εκφράζουν «αρκετά φιλόδοξους εμπορικούς στόχους» και, αφετέρου, σε παντελώς εσφαλμένη ερμηνεία ορισμένων εσωτερικών εγγράφων, όπου χρησιμοποιούνται, μεταξύ άλλων, όροι όπως «προληπτικός αποκλεισμός».

90 Κατά την Επιτροπή, το πρώτο σκέλος του έκτου λόγου αναιρέσεως είναι απαράδεκτο, διότι, αφενός, επιδιώκεται η κατ' αναίρεση επανεξέταση ισχυρισμού τον οποίο το Πρωτοδικείο απέρριψε ως απαράδεκτο, χωρίς, όμως, να αμφισβητείται η κρίση αυτή του Πρωτοδικείου. Αφετέρου, η αναιρεσείουσα δεν προέβαλε κανένα επιχείρημα προς στήριξη του ισχυρισμού της περί παραμορφώσεως, το δε Πρωτοδικείο είναι το μόνο αρμόδιο να εκτιμήσει την αποδεικτική αξία των προσκομισθέντων ενώπιόν του στοιχείων.

— Εκτίμηση του Δικαστηρίου

91 Επισημαίνεται ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 192 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η αναιρεσείουσα προέβαλε ενώπιον του Πρωτοδικείου τον ισχυρισμό περί παραμορφώσεως των αποδεικτικών στοιχείων εκ μέρους της Επιτροπής, υποστηρίζοντας ότι η Επιτροπή κακώς στήριξε τη διαπίστωση περί σχεδίου εφαρμογής επιθετικής πολιτικής τιμών σε εσωτερικά έγγραφα.

92 Ωστόσο, προτού προβεί, ως εκ περισσού, στην εκτίμηση των εγγράφων αυτών, την οποία η αναιρεσείουσα αμφισβητεί εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο, με τις σκέψεις 204 και 205 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, απέρριψε εξαρχής τον συγκεκριμένο ισχυρισμό ως απαράδεκτο, διότι δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις ακρίβειας και σαφήνειας που επιβάλλει η κοινοτική νομολογία.

93 Στα πλαίσια όμως της κατ' αναίρεση δίκης, ο αναιρεσείων δεν μπορεί παραδεκτώς να προβάλει λόγους που το Πρωτοδικείο απέρριψε ως απαραδέκτους, εφόσον δεν αμφισβητείται η κήρυξή τους ως απαραδέκτων (απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 1993, C-354/92 P, Eppe κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-7027, σκέψη 13).

94 Συνεπώς, το πρώτο σκέλος του έκτου λόγου αναιρέσεως είναι απαράδεκτο.

Επί του δεύτερου σκέλους του έκτου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από παράβαση του άρθρου 82 ΕΚ

— Επιχειρήματα των διαδίκων

95 Στο πλαίσιο του δεύτερου σκέλους του υπό κρίση λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι το Πρωτοδικείο παρέβη το άρθρο 82 ΕΚ, διότι η διαπίστωσή του περί της υπάρξεως σχεδίου εφαρμογής επιθετικής πολιτικής τιμών στηρίζεται αποκλειστικά σε υποκειμενικά στοιχεία, ενώ το εν λόγω άρθρο επιβάλλει αντικειμενικά προσδιορίσιμη απόδειξη της υπάρξεως σχεδίου αποκλεισμού των ανταγωνιστών, στηριζόμενη σε αντικειμενικά στοιχεία, όπως είναι, μεταξύ άλλων, η ύπαρξη κινδύνου για τους ανταγωνιστές ή η επιλεκτική προσφορά χαμηλών τιμών σε πελάτες των ανταγωνιστών.

96 Η Επιτροπή προβάλλει, αφενός, ότι το στοιχείο της προθέσεως όσον αφορά την κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως είναι οπωσδήποτε υποκειμενικό και, αφετέρου, ότι η νομολογία δεν επιβάλλει να αποδεικνύεται η ύπαρξη σχεδίου επιθετικής πολιτικής τιμών βάσει αντικειμενικών ενδείξεων όπως αυτές που προβάλλει η αναιρεσείουσα.

— Εκτίμηση του Δικαστηρίου

97 Αρκεί η διαπίστωση ότι είναι εσφαλμένη η άποψη της αναιρεσείουσας ότι η διαπίστωση του Πρωτοδικείου περί υπάρξεως σχεδίου εφαρμογής επιθετικής πολιτικής τιμών στηρίχθηκε αποκλειστικά σε υποκειμενικά στοιχεία.

98 Συγκεκριμένα, από τις σκέψεις 199 και 215 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι το Πρωτοδικείο έκανε, βεβαίως, λόγο για εφαρμογή εκ μέρους της WIN «στρατηγικής προληπτικού “αποκλεισμού της αγοράς”», αλλά στήριξε τη διαπίστωσή του αυτή σε αντικειμενικά στοιχεία, όπως εσωτερικά έγγραφα της επιχειρήσεως αυτής.

99 Κατά συνέπεια, δεδομένου ότι το δεύτερο σκέλος του έκτου λόγου αναιρέσεως είναι αβάσιμο, ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος στο σύνολό του.

Επί του έβδομου λόγου αναιρέσεως, περί του ότι το Πρωτοδικείο, μη λαμβάνοντας υπόψη του την αδυναμία καλύψεως της ζημίας, παρέβη το άρθρο 82 ΕΚ

100 Ο έβδομος λόγος αναιρέσεως επίσης συνίσταται από δύο σκέλη.

Επί του πρώτου σκέλους του έβδομου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από αδυναμία αποδείξεως της δυνατότητας καλύψεως της ζημίας

— Επιχειρήματα των διαδίκων

101 Με το πρώτο σκέλος του έβδομου λόγου αναιρέσεως η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι το Πρωτοδικείο παρέβη το άρθρο 82 ΕΚ, διότι έκρινε ότι η απόδειξη της καλύψεως της ζημίας δεν αποτελεί προαπαιτούμενο της διαπιστώσεως της εφαρμογής επιθετικής πολιτικής τιμών. Αντιθέτως, η κοινοτική νομολογία έχει ανέκαθεν θεωρήσει την απόδειξη αυτή ως απολύτως απαραίτητη προϋπόθεση της διαπιστώσεως της εφαρμογής επιθετικής πολιτικής τιμών, δεδομένου ότι δεν θα ήταν εύλογο από οικονομικής απόψεως να ακολουθήσει μια επιχείρηση μια τέτοια πρακτική. Την άποψη αυτή συμμερίζονται, άλλωστε, πολλά εθνικά δικαστήρια και αρμόδιες για τον ανταγωνισμό αρχές, καθώς και μεγάλη μερίδα της θεωρίας.

102 Η Επιτροπή απαντά, καταρχάς, ότι, κατά τη νομολογία, δεν απαιτείται απόδειξη της δυνατότητας καλύψεως της ζημίας. Εξάλλου, μια τέτοια απόδειξη, την οποία απαιτούν τα δικαστήρια στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, στηρίζεται σε οικονομική λογική, ξένη προς το κοινοτικό δίκαιο. Συγκεκριμένα, κατά την Επιτροπή, αντιθέτως

προς το αμερικανικό δίκαιο, η ανάλυση περί καταχρήσεως στο πλαίσιο του άρθρου 82 ΕΚ προϋποθέτει κατοχή δεσπόζουσας θέσεως από την επιχείρηση. Το γεγονός και μόνον ότι η επιχείρηση κατέχει δεσπόζουσα θέση αρκεί για να γίνει δεκτό ότι υφίσταται δυνατότητα καλύψεως της ζημίας. Τέλος, εν προκειμένω, η εξαιρετική ανάπτυξη της οικείας αγοράς καθιστά πιθανή την κάλυψη της ζημίας.

— Εκτίμηση του Δικαστηρίου

103 Για την εκτίμηση της βασιμότητας του πρώτου σκέλους του υπό κρίση λόγου αναιρέσεως πρέπει, καταρχάς, να υπομνηστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, το άρθρο 82 ΕΚ αποτελεί έκφραση του γενικού σκοπού της εξασφαλίσεως ανόθευτου ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά, στην επίτευξη του οποίου πρέπει να κατατείνει, όπως επιτάσσει το άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο ζ΄, ΕΚ, η δράση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Επομένως, δεσπόζουσα θέση, κατά την έννοια του άρθρου 82 ΕΚ, κατέχει μια επιχείρηση που, λόγω της οικονομικής ισχύος της, μπορεί να κωλύει τη διατήρηση συνθηκών αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην οικεία αγορά και να υιοθετεί ανεξάρτητη συμπεριφορά έναντι των ανταγωνιστών της, των πελατών της και, τελικά, των καταναλωτών (απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 1979, 85/76, Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1979/ΙΙ, σ. 215, σκέψη 38).

104 Στο πλαίσιο αυτό, η επιβαλλόμενη από το άρθρο 82 ΕΚ απαγόρευση της καταχρήσεως δεσπόζουσας θέσεως στην αγορά, κατά το μέτρο που μπορεί να επηρεαστεί το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, καλύπτει κάθε συμπεριφορά που μπορεί να επηρεάσει τη δομή μιας αγοράς όπου, ακριβώς λόγω της παρουσίας της προαναφερθείσας επιχειρήσεως, ο ανταγωνισμός είναι ήδη εξασθενημένος και που έχει ως αποτέλεσμα να κωλύεται η διατήρηση του υφισταμένου στην αγορά ανταγωνισμού ή η ανάπτυξή του, λόγω της χρησιμοποιήσεως διαφορετικών μέσων από εκείνα που διέπουν τον κανονικό ανταγωνισμό μεταξύ των προσφερομένων από τους επιχειρηματίες προϊόντων ή υπηρεσιών (προπαρατεθείσα απόφαση Hoffman-La Roche κατά Επιτροπής, σκέψη 91, απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Νοεμβρίου 1983, 322/81, Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3461, σκέψη 70, προπαρατεθείσα απόφαση AKZO κατά Επιτροπής, σκέψη 69, και απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Μαρτίου 2007, C-95/04 P, British Airways κατά Επιτροπής, Συλλογή 2007, σ. I-2331, σκέψη 66).

105 Επομένως, δεδομένου ότι στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 82 ΕΚ δεν εμπίπτει μόνον η πρακτική που ζημιώνει ευθέως τους καταναλωτές, αλλά και η πρακτική που ζημιώνει τους καταναλωτές, πλήττοντας τον πραγματικό ανταγωνισμό (απόφαση της 21ης Φεβρουαρίου 1973, 6/72, Europemballage και Continental Can κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 445, σκέψη 26), η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση υπέχει ειδική ευθύνη να μη θίγει, με τη συμπεριφορά της, τον αποτελεσματικό και ανόθευτο ανταγωνισμό εντός της κοινής αγοράς (προπαρατεθείσα απόφαση Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin κατά Επιτροπής, σκέψη 57).

106 Επομένως, όπως έχει διευκρινίσει το Δικαστήριο, το άρθρο 82 ΕΚ απαγορεύει στην κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση να αποκλείει ανταγωνιστές από την αγορά, ενισχύοντας έτσι τη θέση της, δια της χρησιμοποιήσεως διαφορετικών μέσων σε σχέση με τα χρησιμοποιούμενα υπό συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού. Υπ' αυτό το πρίσμα, δεν μπορεί να θεωρείται θεμιτή κάθε πρακτική ανταγωνισμού δια των τιμών (προπαρατεθείσα απόφαση AKZO κατά Επιτροπής, σκέψη 70).

107 Ειδικότερα, πρέπει να γίνει δεκτό ότι καταχράται τη δεσπόζουσα θέση της η επιχείρηση που, σε μια αγορά της οποίας η δομή του ανταγωνισμού είναι ήδη εξασθενημένη λόγω, ακριβώς, της παρουσίας της επιχειρήσεως αυτής, εφαρμόζει πολιτική τιμών αποκλειστικά προς εξοβελισμό των ανταγωνιστών της, προκειμένου, εν συνεχεία, να αντλήσει όφελος από την εξασθένηση του ανταγωνισμού.

108 Πάντως για την εκτίμηση της νομιμότητας της πολιτικής τιμών της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχειρήσεως, το Δικαστήριο στηρίχθηκε, με τη σκέψη 74 της προπαρατεθείσας αποφάσεως AKZO κατά Επιτροπής, σε κριτήρια σχετικά με τις τιμές, τα οποία βασίζονται στο κόστος της εν λόγω επιχειρήσεως και στη στρατηγική της.

109 Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει, αφενός, ότι οι κάτω του μέσου μεταβλητού κόστους τιμές πρέπει να θεωρούνται, κατ' αρχήν, καταχρηστικές, στον βαθμό που η εφαρμογή τέτοιων τιμών από κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση δεν εξυπηρετεί άλλον οικονομικό σκοπό πλην του εξοβελισμού των ανταγωνιστών. Αφετέρου, οι κάτω του συνολικού, αλλά άνω του μέσου μεταβλητού κόστους τιμές

πρέπει να θεωρούνται καταχρηστικές μόνον εφόσον η εφαρμογή τους εντάσσεται σε σχέδιο εξοβελισμού των ανταγωνιστών (βλ. προπαρατεθείσες αποφάσεις AKZO κατά Επιτροπής, σκέψεις 70 και 71, καθώς και Tetra Pak κατά Επιτροπής, σκέψη 41).

110 Επομένως, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει η αναιρεσείουσα, δεν προκύπτει από τη νομολογία ότι η απόδειξη της δυνατότητας καλύψεως της ζημίας που υπέστη η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση λόγω της προτάσεως τιμών σε ορισμένο βαθμό κατώτερων του κόστους αποτελεί προαπαιτούμενο της διαπιστώσεως του καταχρηστικού χαρακτήρα μιας τέτοιας πολιτικής τιμών. Ειδικότερα, το Δικαστήριο έχει αποκλείσει την αναγκαιότητα τέτοιας αποδείξεως σε περιπτώσεις όπου η πρόθεση της οικείας επιχειρήσεως να εξοβελίσει τους ανταγωνιστές της τεκμαιρόταν λόγω της εκ μέρους της εφαρμογής τιμών κάτω του μέσου μεταβλητού κόστους (βλ., συναφώς, προπαρατεθείσα απόφαση Tetra Pak κατά Επιτροπής, σκέψη 44).

111 Εξυπακούεται ότι η ερμηνεία αυτή δεν αποκλείει το να λάβει η Επιτροπή υπόψη της τη δυνατότητα καλύψεως της ζημίας κατά την εκτίμηση του καταχρηστικού χαρακτήρα της εν λόγω πρακτικής, διότι το στοιχείο αυτό μπορεί να είναι χρήσιμο, π.χ., για να αποκλειστεί, στην περίπτωση εφαρμογής τιμών κάτω του μέσου μεταβλητού κόστους, η εξυπηρέτηση άλλων σκοπών, πλην του εξοβελισμού των ανταγωνιστών, ή για να αποδειχθεί, σε περίπτωση εφαρμογής τιμών κατώτερων του μέσου συνολικού κόστους, αλλά ανώτερων του μέσου μεταβλητού κόστους, η ύπαρξη σχεδίου εξοβελισμού των ανταγωνιστών.

112 Κατά τα λοιπά, η παντελής έλλειψη δυνατότητας καλύψεως της ζημίας δεν αρκεί για να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να ενισχυθεί η δεσπόζουσα θέση της οικείας επιχειρήσεως, ιδίως κατόπιν της εξόδου ενός ή περισσοτέρων ανταγωνιστών από την αγορά, και, συνεπώς, να αποδυναμωθεί περαιτέρω ο ήδη εξασθενημένος, ακριβώς λόγω της παρουσίας της εν λόγω επιχειρήσεως, ανταγωνισμός και να ζημιωθούν οι καταναλωτές λόγω του περιορισμού των διαθέσιμων επιλογών.

113 Επομένως, το Πρωτοδικείο ορθώς έκρινε, με τη σκέψη 228 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η απόδειξη της δυνατότητας καλύψεως της ζημίας δεν αποτελεί προαπαιτούμενο της διαπιστώσεως της εφαρμογής επιθετικής πολιτικής τιμών.

114 Συνεπώς, το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως είναι αβάσιμο.

Επί του δεύτερου σκέλους του έβδομου λόγου αναιρέσεως, σχετικά με την απόδειξη, εκ μέρους της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχειρήσεως, της αδυναμίας καλύψεως της ζημίας

— Επιχειρήματα των διαδίκων

115 Με το δεύτερο σκέλος του έβδομου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι απέδειξε την αδυναμία καλύψεως της ζημίας. Επομένως, το Πρωτοδικείο όφειλε να εξετάσει αν η Επιτροπή μπορούσε να μη λάβει υπόψη της τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η αναιρεσείουσα.

116 Η Επιτροπή απαντά ότι η αναιρεσείουσα δεν προέβαλε πρωτοδίκως κανέναν ισχυρισμό σχετικά με το αν η Επιτροπή μπορούσε να μη λάβει υπόψη της τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία. Σε κάθε περίπτωση, το επιχείρημα αυτό έχει εμμέσως απορριφθεί με τις σκέψεις 103 έως 121 και 261 έως 267 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Τέλος, η Επιτροπή τονίζει ότι, με την επίδικη απόφαση, προέβη, επικουρικώς, σε ανάλυση της δυνατότητας καλύψεως της ζημίας και έκρινε ότι η κάλυψη αυτή είναι εν προκειμένω δυνατή.

— Εκτίμηση του Δικαστηρίου

117 Όπως προαναφέρθηκε στη σκέψη 30 της παρούσας αποφάσεως, η υποχρέωση του Πρωτοδικείου να αιτιολογεί τις αποφάσεις του δεν μπορεί να ερμηνεύεται ως συνεπαγόμενη την υποχρέωσή του να απαντά λεπτομερώς σε κάθε προβαλλόμενο επιχείρημα, ιδίως αν πρόκειται για επιχειρήματα που δεν είναι αρκούντως σαφή και ακριβή και δεν στηρίζονται σε πρόσφορα αποδεικτικά στοιχεία.

118 Αρκεί, πάντως, η διαπίστωση ότι η αναιρεσείουσα δεν ισχυρίστηκε πρωτοδίκως ότι η Επιτροπή παρέβη τον νόμο, μη λαμβάνοντας υπόψη της τα στοιχεία που η WIN υποστηρίζει ότι προσκόμισε και τα οποία αποδεικνύουν ότι, εν προκειμένω, δεν ήταν δυνατή η κάλυψη της ζημίας.

119 Υπ' αυτές τις συνθήκες και δεδομένου ότι ούτε το δεύτερο σκέλος του έβδομου λόγου αναιρέσεως είναι βάσιμο, ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

120 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει απαράδεκτη και ως εν μέρει αβάσιμη.

Επί των δικαστικών εξόδων

121 Δυνάμει του άρθρου 122, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν η αίτηση αναιρέσεως είναι αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαίνεται επί των εξόδων.

122 Σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, που έχει εφαρμογή επί της αναιρετικής διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 118 αυτού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη της αναιρεσείουσας και αυτή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα έξοδα της παρούσας δίκης.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Καταδικάζει τη France Télécom SA στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)